AVRUPA BİRLİĞİ KISA NOTLAR

-Türkiye-AET Ortaklık rejiminin karar organı ORTAKLIK KONSEYİDİR
-Avrupa Topluluğunun/Birliğinin içerisinde malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbestçe dolaşabildiği iç sınırları olmayan alana Avrupa Topluluğu / Birliği iç Pazarı denir
-Avrupa Ekonomik Topluluğu ilk akdi ortaklık ilişkisini YUNANİSTAN ile yapmıştır

-Gümrük Birliği sadece Sanayi malları+işlenmiş tarım ürünleri malların ticaretini kapsamaktadır
-AB üyesi ülkelerde aday ülkeleri bir araya getirmek ve gelecek birkaç yıl süresince genişleme sürecinin çerçevesini belirlemek amacıyla 1997 Lüksemburg Zirvesin-de oluşturulan Konferansa Avrupa Konferansı denir
-Türkiye'nin gümrük birliğinin kurulması sürecinin 1996 yılında tamamlayarak AB'ye tam üyelik sürecinin hızlanacağı yönündeki beklentilerin veya tezlerin çok doğru olmadığı ilk defa 16 Temmuz 1997 tarihli 2000 Gündem Raporu ile anlaşılmıştır
-4.PROTOKOL 1981 yılı sonrası dönem için hazırlanan ancak paraflanmış olmasına rağmen siyasi nedenlerle dondurulmuş olan protokoldür
-Ticarette engellerin kaldırılması, test ve belgelendirme alanında alt yapı düzenlemelerinin geliştirilmesi amacıyla 1999'da faaliyete geçirilmiş kurum TÜRKAK'dır
-Ankara Anlaşmasının hazırlık dönemi 1964-1973 yıllarını kapsamaktadır
-EFTA : 4 Ocak 1960'da Stokholm'de Avusturya,Birleşik Krallık, İsveç , İsviçre , Norveç ve Portekiz tarafından imzalanan antlaşma ile kurulan Avrupa Serbest Ticaret Birliğidir
-Türkiye-AET ortaklığının geçiş dönemi 1 Ocak 1996 tarihinde sona ermiş son dönem başlamıştır

-Türkiye'nin AET'ye başvurmasının nedenleri;
Batılılaşma ve çağdaşlaşma çabalarını sürdürme
Batı Bloğundaki yerini ekonomik entegrasyonla desteklemek
Soğuk savaş döneminde Sovyetler baskısından kurtulma

Avrupa'da Yunanistan'ın aleyhteki girişimlerine engel olma

-AET'nin Türkiyenin başvurusuna olumlu yaklaşmasının nedenleri

Soğuk Savaş döneminde yaşanan güvenlik kaygıları
Doğu Akdeniz'in kendi kontrolleri altında kalmasını sağlamak
Türkiye'nin Doğu Bloku ülkelerine yakınlaşmasını engellemek
Topluluğun kendisine alternatif olarak oluşturulan EFTA karşısındaki konumunu güçlendirme isteği

-Türkiye-AET Ortaklık Konseyi, "Gümrük Birliği'nin son döneminin uygulamaya konmasına ilişkin 1/95 sayılı karar 6 Mart 1995'de Brüksel'de gerçekleştirilen 36.Dönem Ortaklık Konseyi toplantısında kabul edilmiştir.

-Türkiye, Avrupa Topluluklarına tam üyelik başvurusunu 14 Nisan1987 Tarihinde yapmıştır

-İhracatçı firmanın malını dış piyasada iç piyasada sattığından daha düşük fiyatla satmasına DAMPİNG denir

-Türkiye-AET beşinci Ortaklık Konseyi toplantısı 16 Mart 1967 tarihinde yapılmıştır

-Gümrük birliğinin düzgün işleyişini sağlamak ve uyum çalışmalarının öngörülen takvimlere paralel olarak gerçekleştirilmesi için yürürlüğe konulan genelgeler
1998/31 sayılı Başbakanlık Genelgesi ve
1999/46 sayılı Başbakanlık Genelgesi

-Birliğin gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelere uyguladığı otonom tarife tavizlerini içeren sisteme Genelleştirilmiş Tercihler sistemi denir

-Türkiye 10-11 Aralık 1999 Helsinki Zirvesinde aday ülke olarak kabul edilmiştir Katma Protokol 23 Kasım 1970 de imzalanmıştır

-Avrupa Birliği'ne aday ülkeler tarafından hazırlanacak birliğe sunulan ve katılım ortaklığı belgesinde yer alan önceliklerin yerine getirileceğine ilişkin belgeye ULUSAL PROGRAM denir

-Katma protokolün tarafların iç hukukunda onaylanması işlemlerinin gecikeceği anlaşılacağından protokolün sadece ticari hükümlerini önceden yürürlüğe koyan geçici anlaşma 21 Temmuz 1971 de imzalanmıştır

-Türkiye, Ankara Anlaşmasında öngörülen tedrici bütünleşme sürecinin tamamlanmasını beklemeden 14 Nisan 1987 tarihinde Avrupa Topluluklarına üye başvurusu yapmıştır

Türkiye- AET arasında ortaklık yaratan anlaşma ANKARA ANLAŞMASIDIR
12 Eylül 1963 de imzalanmış / 1 Aralık 1964 de yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşma Türkiye'yi tam üyeliğe götüren anlaşmadır. Anlaşmanın

amacı Türkiye'nin topluluğa entegrasyonunu (bütünleşmek, birleşmek, uyum sağlamak) sağlamaktır. Anlaşma KARMA SÖZLEŞME olarak topluluk üye devletlerinin katılımı altında akdedilmiştir. Anlaşma içerik olarak AET-YUNANİSTAN ortaklık anlaşması (9 Temmuz 1961 de imzalanmış olup, Yunanistan'ın Avrupa Topluluklarına katılmasıyla sona ermiştir.) örnek alınarak hazırlanmıştır.

–**Türkiye-AET ortaklığının hazırlık döneminin özellikleri**;

Türk ekonomisinin taraflar arasında kurulacak olan gümrük birliğine hazırlanacağı dönemdir.

Dönemin süresi 5 yıl olarak öngörülmüştür.

1 Aralık 1964 tarihinde başlamıştır,

Asıl amaç, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal gelişimini sağlamaktır

-Geçiş döneminin özellikleri

Geçiş dönemi 12 yıl sürecektir.

*Türkiye ile Gümrük Birliğinin teoriden kurulması

*Türkiye'nin ekonomik politikalarını topluluğun politikalarına yakınlaştırması

*Akit tarafından karşılıklı ve dengeli yükümlülükleri esasına dayanacaktır.

-Türkiye-AET ortaklığının son döneminin özellikleri

Ekonomi politikalarının koordinasyonunun aşamalı olarak güçlendirilmesi

Aşamalı olarak serbest dolaşıma geçilmesi

Dış ticaret politikalarının tam uyumlu hale gelmesi

Türkiye'nin geniş anlamda rekabet hukuku düzenlemeleri

KATMA PROTOKOL :

23 Kasım 1970 de Brüksel de imzalanmış / 1 Ocak 1973 de yürürlüğe girmiştir.

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE İLİŞKİLERİ 2.ÜNİTE KISA NOTLAR

Gümrük Birliği kuramını ilk ortaya atan Jacop Viner (Gümrük Birliği Meselesi)

Bela Balassa'ya göre ekonomik bütünleşme sürecinin aşamaları

Ticaretin bütünleşmesi

Politika bütünleşmesi

Faktör bütünleşmesi

Tam bütünleşme

Ülkeler arasında oluşturulan ekonomik bütünleşme türleri

1-Serbest Ticaret Bölgeleri

2-Ortak Pazar

3-Gümrük Birliği
4-Ekonomik Birlik
5-Tam Bütünleşme

Gümrük Birliğinin Kısa Dönemli Etkileri (statik etkileri)

Ticaret Yaratıcı Etki
Ticaret Saptırıcı Etki: Refahı azaltır. Ticaret hacminde daralma olur.
Tüketim Etkisi: Tüketim ve ithalat artacaktır.
Ticaret Hadlerine Etkisi :Ticaret hadleri ihracat Fiyatları ile ithalat Fiyatlarının birbirine oranıdır.
İşlem maliyetleri etkisi
Kamu gelirleri etkisi

Gümrük Birliğinin orta ve uzun Dönemli Etkileri (dinamik etkileri)

Teknolojik ilerleme etkisi
Dışsal ekonomiler etkisi
Ölçek ekonomileri etkisi
Yatırımları özendirici etki
Gümrük Birliğinin en başarılı örneği AVRUPA BİRLİĞİ dir

ALMAN GÜMRÜK BİRLİĞİ : ZOLVEREİN (1834)

BÖLGESEL BÜTÜNLEŞME (Benelüks): Belçika, Hollanda, Lüksemburg(1932
Türkiye AET'ye 1959 da başvurmuştur.

Avusturya 1775 yılında kendi içindeki ticaretten alınan vergileri sıfırlamıştır.

AVRUPA KÖMÜR VE ÇELİK TOPLULUĞU: 1951 Paris sözleşmesi. Fransa, Almanya,Belçika, Hollanda,İtalya ve Lüksemburg

Atom Enerjisinin barışçıl kullanılması ile ilgili EURATOM kuruldu (25 Mart 1957)

Topluluk, Türkiye'nin katma protokol hükümlerinden doğan işgücünün serbest dolaşım hakkının yürürlüğe girmesini 1 Aralık 1986 tarihinde durdurmuştur

Tüketim etkisi : Gümrük Birliği sonucu birlik içinde pahalıya üreten üye ülkeden ve ortak gümrük tarifesi sonucu ürünleri pahalıya gelen

Birlik dışı ülkelerden yapılan ithalat ve buna bağlı üretim ve tüketimin azalmasına denir

Türkiye'nin gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelere AB'nin uyguladığı otonom tarife tavizlerini içeren genelleştirilmiş tercihler sistemine uyumu da GB kapsamındaki ürünler bakımından 1 Ocak 1998 tarihinde tamamlamıştır
Türkiye'nin Gümrük Birliği öncesinde en önemli dış ticaret ortağı AVRUPA BİRLİĞİ dir

"72 milyon nüfusa sahip dünyanın 16. büyük ekonomisi olan bir devlet, bu gümrük birliği ile devam edemez yorumunu yapan Prof. Haluk Kabaalioğlu dur

Ölçek ekonomilerinden yararlanılması, belirsizliklerin azalması ve yoğunlaşan rekabetin, verimliliği artırması Yatırımları özendirici etkisi yaratır
Türkiye, katma protokolün yürürlüğe girmesinden sonra ikinci gümrük indirimini 1 Ocak 1976 tarihinde gerçekleşmiştir

Teknoloji ve ekonomik yapı değişmeksizin, Birlik içinde kaynakların yeniden dağılımı şeklinde ortaya konan etkilere Gümrük Birliğinin statik etkileri denir

Ortaklık Konseyi, gümrük birliğinin işleyişi ile ilgili alanlarda Türk mevzuatının topluluk mevzuatıyla sürekli uyumu ilkesini hayata geçirmek için Gümrük Birliği Ortak Komitesi tesis edilmiştir.

Ticaret yaratıcı etki : Üretim kazancı + tüketim kazancı ndan oluşur
Katma Protokol 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe girmiştir

Türkiye-AB ortaklığının en yetkili organı olup temel görevi;
Ankara Antlaşmasının uygulanmasını sağlamakla görevli organ ORTAKLIK KONSEYİ dir

Ankara Ticaret odası GB'ni en fazla eleştiren odalardan biridir.

TÜRKİYE – AB GÜMRÜK BİRLİĞİNİN ORGANLARI
Gümrük İşbirliği Komitesi
Gümrük Birliği Ortak Komitesi

Gümrük Birliği Öncesi ve Sonrası Mali İşbirliği

AVRUPA BİRLİĞİ 3.ÜNİTE KISA NOTLAR

AB'nin imzaladığı bazı ortaklık anlaşmaları, ortaklık ilişkisi kurma yoluyla ülkeleri AB üyeliğine hazırlamak amacıyla yapılmıştır

EN ÇOK KAYIRILAN İLKE : bir ülkeye sağlanan kolaylık ya da verilen taviz, ayırım yapılmadan bütün diğer üye ülkelere de aynen geçerli kılınmalıdır. (GATT'ın ilkelerinden biridir.)

Türkiye ile AET Arasında Bir Ortaklık Yaratan Anlaşma 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanmış, 1 Aralık 1964 de yürürlüğe girmiştir. (ANKARA ANLAŞMASI)

AB'nin ortaklık anlaşmalarının temel özellikleri

Roma Anlaşmasının 238. Maddesine dayanır.

En çok kayırılan ülke uygulaması yaratır.

Yakın bir ekonomik ve siyasi işbirliği niyeti taşır.

Taraf olan ülke ile AB arasında ayrıcalıklı ilişki yaratır.

Ortaklık İlişkisinin Temel Organı: Ortaklık Konseyi dir

Ortaklık Konseyi'nin çalışma yöntemi ve koşulları Brüksel'de 1 Aralık 1964 tarihinde gerçekleşen toplantıda kabul edilen İç Tüzük ile belirlenmiştir

Ortaklık Konseyi iç tüzüğü yapar, kararlarını oy birliği ile alırlar, başkanlık 6 'şar aylık dönemlerde yapılır, kararlar bağlayıcıdır,

Ortaklık komitesi yardımcı organdır 1964 yılında kurulmuştur. Karar alma yetkisi yoktur, konsey toplantılarının gündemini hazırlar, teknik sorunlar ile ilgili incelemeler yapar.

Türkiye 11-12 Aralık 1999 Helsinki Zirvesinde aday ülke kabul edilmiştir.

Türkiye için ilk Katılım Ortaklığı Belgesi 8 Mart 2001 de AB Bakanlar Konseyi tarafından onaylanmıştır.

8 alt komitenin koordinasyonu Avrupa Birliği tarafından sağlanmaktadır.

1-Tarım ve hayvancılık	5-Yenilik
2-İç Pazar ve Rekabet	6-Ulaştırma
3-Ticaret Sanayi AKTC	7-Bölgesel Kalkınma, İstihdam, Sosyal

Ürünleri	Politika
4-Ekonomik ve Mali İşler	8-Gümrükler, Uyuşturucu Kaçakçılığı, Para aklama

Karma parlamento 17 Eylül 1965 de kurulmuştur. Kuruluş amacı, Avrupa parlamentosu ve TBMM arasında Ankra anlş. Çerçevesinden geliştirilen işbirliği ve temasları kolaylaştırmaktır. Eş başkanlık esası ile yönetilir , kararlar oy çokluğu ile alınır.

Ortaklık Danışma Komitesi (karma istişare komitesi) 16 Kası 1995 de kurulmuştur. Amacı Türkiye – AB arasında işbirliğini güçlendirmek, sosyal ve ekonomik diyalogun kurumsallaşması
Komite'nin Türkiye kanadı sekretaryası (TOBB) tarafından yürütülmektedir.
Türkiye tarafından Komiteye katkı TOBB, TZOB, TİSK, TESK, Türk-İş, Hak-İş, Kamu-Sen tarafından sağlanmaktadır

Gümrük İşbirliği Komitesi 15 Aralık 1969 da kuruldu. Teknik bir komitedir.

Gümrük Birliği Ortak Komitesi Türkiyenin AB mevzuatıyla sürekli uyumlaştırılması amacıyla Gümrük Birliği Ortak Komitesi (GBOK) adında yeni bir yardımcı organ kurulmuştur.
Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi ile Genel Sekreterliğe bağlı 7 daire başkanlığından oluşur.
Avrupa Birliği Genel Sekreteri, büyükelçi düzeyindeki Dışişleri Bakanlığı memurları arasından atanmaktadır.

1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması çerçevesinde Avrupa Dış İlişkiler Servisi kurulmuştur.
Roma Antlaşması ve Avrupa Birliği Antlaşmasını tadil eden anlaşma Lizbon Antlaşmasıdır.
AB kurumları ile Ortaklık İlişkisinin kuruluşlarının birbirinden ayrılması ilkesine Kurumsal yapının özerkliği denir
Türkiye mevzuatının ortak ticaret politikasına uyumlaştırmasmı sağlamak amacıyla kurulan yardımcı organa Gümrük Birliği Ortak Komitesi denir

Aday ülke ile AB Komisyonunun ortaklaşa yürüttükleri Topluluğa katılacak olan ülkenin ulusal mevzuatının AB Müktesebatı ile karşılaştırıldığı ayrıntılı inceleme sürecine TARAMA SÜRECİ denir
Türkiye ile AB arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi ve sosyal ve ekonomik diyaloğun kurumsallaşması amacını taşıyan Türkiye-AB organı Ortak Dayanışma Komitesidir
AB içinde sanayi mallarında gümrük birliği 1 Ocak 1968 tarihinde gerçekleştirilmiştir
gümrük birilği kapsamında Türkiye'nin uyum sağlamak zorunda olduğu AB mevzuatları
Kamu ihaleleri
Malların serbest dolaşımı
Ortak gümrük tarifeleri
Devlet yardımları

AVRUPA BİRLİĞİ 4.ÜNİTE KISA NOTLAR

Türkiye'nin adaylığı 1999 Helsinki Zirvesi'nde ilan edilmiştir
Brüksel Zirvesinde liderlerin gündemindeki konular;
*Genişleme
*Terörizm
*2007-2013 mali çerçevesi
*AB Uyuşturucu Stratejisi
*Dış İlişkiler
Brüksel Zirvesi sonunda
Hırvatistan'ın da Nisan 2005'te katılım müzakerelerine başlayacağı belirtilmiştir. Türkiye için ucu açık müzakereler ifadesi kullanılmış
AB kurumları ise ucu açık ifadesi sadece Türkiye için değil diğer yeni aday Hırvatistan ve potansiyel aday olan Batı Balkan Ülkeleri (Bosna Hersek, Kosova, Sırbistan, Karadağ, Arnavutluk, Makedonya,) için de günü geldiğinde geçerli olacağının altını çizmişlerdir.
Müktesebat: AB'nin kuruluşundan itibaren geçirdiği değişim ve gelişim boyunca kabul edilen ve tüm üye ülkeleri bağlayan ortak hukuki metinlerin tümüne verilen addır.
Katılım müzakereleri 35 fasıl altında toplanmıştır, son iki fasıl diğer fasıllarda müzakereler tamamlandığında müzakere edilmeden sonuçlandırılır. Fasıllar ve kısa içerik tarifleri aşağıdaki gibidir
İlerleme Raporları
AB'nin aday ülkenin genel olarak siyasi ve ekonomik kriterlerde ve özel olarak her müktesebat faslında bir yıl içinde kat ettiği yolu değerlendirdiği belgedir.
Kısa vadeli hedeflerin 1-2 yıl içerisinde, orta vadeli hedeflerin 3-4 yıl içerisinde yerine getirilmesi beklenir.

AB Genel Sekreterliği 4 Ocak 2010 tarihinde “Türkiye’nin Katılım Süreci İçin Avrupa Birliği Stratejisi”ni uygulamaya başlamıştır.
Ocak 2010’da ABGS’ nin öncülük ettiği “Avrupa Birliği İletişim Stratejisi” oluşturulmuştur.
Avrupa Komisyonunu AB’nin hükümeti gibi düşünebiliriz, en önemli rolü oynayan kurum Genişleme Genel Müdürlüğüdür.
Avrupa Parlamentosu ; Dış İlişkiler Komisyonu vasıtasıyla müzakere sürecini denetler. AB bütçesini onayladığı için aday ülkelere verilen katılım öncesi mali yardımın da dolaylı denetçisidir
Konsey ; Genişleme Politikası’nın nihai karar vericisidir
Türkiye’nin Müzakere Çerçeve Belgesi 29 Haziran 2005’te yayımlanmıştır
Türkiye için Katılım Konferansı 3 Ekim 2005, Lüksemburg da yapılmıştır.
Tarama Süreci (Screening) ; Müzakerelerin ilk ayağını tarama süreci oluşturur

Türkiye’de tarama süreci 20 Ekim 2005 tarihinde başlamıştır.
Türkiye müzakerelere fiilen başlayabilmek için Brüksel Zirvesi’nde AB tarafına iki taahhütte bulunmuştu.
1-yeni ceza yasasının yürürlüğe girmesi,
2- gümrük birliğini AB’nin 10 yeni üye ülkesine de uygulanacağını belirten bir ek protokolün imzalanması ve daha ileri bir tarihte onaylanmasıydı.
2005 yılı içinde bu iki taahhüt yerine getirilmiş ve müzakereler bu sayede başlamıştı ancak Türkiye, ek protokolün TBMM’de onay sürecini Kıbrıs Cumhuriyeti hükümetini tanımıyor olmasını ve KKTC üzerindeki izolasyonların sürmesini öne sürerek gerçekleştirmedi.
1963 yılında Ankara Anlaşması’nın imzalanmasından 1995 yılında AB ile Türkiye arasında Gümrük Birliği kararına kadar Türkiye mali protokoller aracılığı ile çoğu kredi niteliğinde olmak üzere yaklaşık 1 milyar avro destek almıştır
IPA fonları geri dönüşsüz hibelerdir ve aday ülkenin resmî kurum ve kuruluşları vasıtasıyla dağıtılırlar (IPA ;Avrupa Birliği’ne aday olan ülkelere yapılan mali desteğe verilen genel addır)
IPA’ nın beş bileşeni vardır:
1-Kurumsal Kapasite Geliştirme,
2-Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği,
3-Bölgesel Kalkınma,
4-İnsan Kaynaklarının Gelişimi,
5-Kırsal Kalkınma

Her üye ülkenin AB nezdindeki temsilcisi olan büyükelçilerden oluşan AB kurumuna Daimi Temsilciler Komitesi denir

Başlıca AB müktesabatı başlıkları

AB'nin kurucu antlaşmaları

Adalet ve İçişleri çerçevesinde kabul edilen ortak hareket planları, konvansiyonlar

Avrupa Toplulukları Adalet Divanı İçtihatı (ATAD)

Birlik faaliyetlerine ilişkin olarak imzalanan anlaşmalar

Türkiye'nin ve diğer ülkelerin adaylığı ile ilgili en önemli rolü oynayan kurum Genişleme Genel Müdürlüğü dür

AB ile müzakereleri tamamlandığı halde üye olmayan tek ülke NORVEÇ tir

İzleme ve Yönlendirme Komitesinde yer alanlar

Baş Müzakereci

Dışişleri Bakanlığı

Başbakanlık

Devlet Planlama Teşkilatı

1999 Helsinki Zirvesinde Türkiye'nin adaylığının ilan edilmesinin ardından üyelik müzakerelerinin eşgüdümü amacı ile 2000 yılında AB GENEL SEKRETERLİĞİ (ABGS) kurulmuştur.

Türkiye'nin müzakere çerçeve belgesi 29 Haziran 2005 de yayınlanmıştır

AB'nin bloke ettiği fasıllar

Malların serbest dolaşımı

Hizmet sunma serbestisi

İş kurma hakkı

Balıkçılık politikası

Türkiye'de tarama süreci 20 Ekim 2005 de başlamıştır

Türkiye'nin müzakerelerde kaydettiği ilerlemeyi yerinde takip etmek üzere Komisyonun diğer aday ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de bulunan temsilciliğine AB TÜRKİYE DELEGASYONU denir

AB'ye üye ülkelerde Türkiye'nin üyeliği konusunda oluşmuş ön yargılarla mücadele etmek ve kamuoyunun AB projesini tanıyarak sahiplenmesini AB İLETİŞİM STRATEJİSİ sağlar

Müzakereleri Yürüten Kurumlar

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Baş müzakerecilik ve AB Bakanlığı

Müzakere sisteminin ana yapısını “İzleme ve Yönlendirme Komitesi” oluşturur.
AB Bakanlığının baş müzakereci görevi de tüm bu birimlerin çalışmalarının eşgüdümünün sağlanmasıdır.
Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu başında büyükelçi statüsünde bir diplomat bulunur

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

5. **ÜNİTE**

*__Avrupa bütünleşme süreci;__ Derinleşme ve genişleme olmak üzere iki temel hareket noktası üzerinde gelişmektedir.
*__Derinleşme;__ Avrupa Birliği’nin yetkili olduğu konular kapsamına yeni konuların dahil edilmesi ve bu konularda giderek nitelikli çoğunlukla karar alma esasının hakim olmasıdır.
*__Genişleme;__ Avrupa Birliği’ne yeni devletlerin üye olarak katılmasıdır.
*__Katılma süreci;__ Aday devletten uyması beklenen bir takım siyasi, ekonomik ve hukuki üyelik kriterleri içeren süreçtir.
*__Avrupa Birliği’nin aday ülkelere uyguladığı üyelik kriterlerini zaman içinde değiştirmesinin temel nedenleri;__ Uluslararası sistemin yaspısal değişimi, Avrupa Birliği’nin değişen koşulları, Katılma sürecine giren devletlerin taşıdığı farklı niteliklerdir.
*__Roma Antlaşması; 1957__ yılında imzalanan **1958** yılında yürürlüğe giren Roma Antlaşması’yla **Avrupa Kömür Çelik Topluluğu’ndan Avrupa Ekonomik Topluluğu’na** geçiş gerçekleştirilmiştir. Roma Antlaşmaları iki ayrı antlaşmadır. İlki Avrupa Ekonomik Topluluğu’nu kuran antlaşma, ikincisi Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu’nu kuran antlaşmadır. Bu antlaşmalardan ilkine daha sıkça atıf yapılır ve bu bağlamda sadece Roma Antlaşması dendiği zaman genelde Avrupa Ekonomik Topluluğu’nu kuran antlaşma işaret edilir.
*__Maastricht Antlaşması;__ Avrupa Topluluklarından Avrupa Birliği’ne geçiş **1993**yılında yürürlüğe giren Maastricht Antlaşmasıyla gerçekleştirilmiştir. Maastricht Antlaşması Avrupa bütünleşme sürecini Soğuk Savaş sonrası döneme hazırlayan çok önemli bir dönüşümü gerçekleştirmiştir. Maastricht Antlaşmasınla Avrupa bütünleşme siyasi kimliği öne çıkan bir uluslarüstü aktör niteliği kazanmıştır. Maastricht Antlaşmasının getirdiği **Avrupa Vatandaşlığı**, **Avrupa Ekonomik Parasal Birliği**, **Avrupa Ortak dış ve Güvenlik Politikası**, **Avrupa Parlamentosu’nun artan gücü** Maastricht Antlaşmasının bu yolda getirdiği yeni düzenlemelerden bazılarıdır.

*__Lizbon Antlaşması; 1 Aralık 2009__ yılında yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması, Avrupa bütünleşmesinde hukuki nitelik değişikliği yapan önemli antlaşmalardan sonuncusudur. Lizbon Antlaşmasıyla Avrupa Birliği ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu hukuken birbirinden ayrılmış ve Avrupa Topluluğu da Avrupa Birliği içinde eriyerek hukuki varlığını sona erdirmiştir.
*__Not;__ Ankara Antlaşması ile Türkiye'nin tam üye olabilirliği tanınmıştır. Türkiye'nin tam üyelik hakkını teyit eden bir diğer hukuki belge de, Avrupa Komisyonu'nun Türkiye'nin tam üyelik başvurusu sonrasında bu konuya ilişkin olarak Konseye sunduğu "__görüş__" tür. Türkiye – Avrupa Birliği ilişkilerinde, Türkiye'nin tam üyelik hakkı hukuken ne bir biçimde tanınmıştır ve Türkiye __1987__ yılında yaptığı tam üyelik başvurusuyla bu hakkını kullanabilmiştir.
*__Ankara Anlaşması;__ Türkiye ve Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında __12 Eylül 1963__'te Ankara'da izmalanmıştır. Anlaşma; bir __Geçici Protokol__, bir __Mali Protokol__ve __Son Senet__ ile birlikte __Aralık 1964__'te yürürülüğe girmiştir. __Hazırlık__, __Geçiş__, __Son dönem__.
*__Ankara Anlaşması'sın temel hedefi;__ Preambul'ünde "__Türk halkı ve Avrupa Ekonomik Topluluğu içinde bir araya gelmiş haklar arasında, gittikçe daha sıkılaşan bağlar kurmak__" biçiminde ifade edilmiştir. Sözü edilen bağların ulaşacağı en son nokta ise tam üyeliktir. Nihai hedefi Türkiye'nin topluluğa tam üyeliğidir.
*__Preambul;__ Antlaşma yada anlaşmaların başında, maddelerinden önce yer alan ve yapılan antlaşmanın anlam ve önemini vurgulayan kısmı ifade eder.
*__Tam üyelik başvurusu; 14 Nisan 1987__ yılında Türkiye Avrupa Topluluğuna tam üyelik başvurusunda bulunmuştur. Bu tarihte Türkiye ortaklığın neredeyse hiçbir hedefini yaşama geçirememiştir. 18 Aralık 1989'da Komisyon yapılan başvuru için görüş __(avis)__ hazırlamıştır ve tam üyelik önündeki engelleri saymıştır. __Bunlar;__çevresel (harici), ekonomik ve siyasal koşullardır.
*__Çevresel (Harici) Koşullar;__ Topluluğun iç dinamiklerinden kaynaklanmayan, tümüyle dış gelişmelerin belirleyiciliği nedeniyle şekillenen faktörlerdir.
*__Avis;__ Üyelik başvurusunda bulunan bir devlete dair Komisyonun hazırladığı rapordur.
*__Ekonomik Koşullar;__ Türkiye'nin coğrafi ve nüfus büyüklüğünü, kalkınmışlık seviyesinin düşüklüğünü, iş gücü niteliğinin kalitesizliğini ve işsizlik oranının yüksekliğini dile getirmiş ve bu durumdan en çok

Avrupa Topluluğunun **yapısal fonlarının** olumsuz etkileneceğini ifade etmiştir.

*__Siyasal Koşullar;__ Komisyona göre insan hakları, azınlık kimliklerine saygı ve çoğulcu demokrasi konularında Türk siyasal sistemini eleştirmiş ve köklü reformlara ihtiyaç olduğunu belirtmiştir.

*__Kopenhag Kriterleri (21 – 22 Haziran 1993);__

- **Siyasal Kriterler;** Demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları, azınlıklara saygı ve azınlıkların korunmasını garanti eden kurumların istikrarının sağlanması.
- **Ekonomik Kriterler;** İşleyen bir piyasa ekonomisiyle beraber Avrupa Birliği içindeki rekabet baskısı ve piyasa güçleriyle başa çıkma kapasitesine sahip olmak.
- **Mevzuat Uyumu Kriteri;** Siyasal, ekonomik ve parasal birliğin hedeflerine uymak, üyelik yükümlülüklerinin üstlenme kabiliyetine sahip olmak.

***Hazmetme kriteri;** Türkiye'nin üyeliğinin, yalnızca Türkiye'nin gereken şartları yerine getirmesine bağlı olmayacağını, Avrupa Birliği'nin kendine özgü şartlarının da dikkate alınması gerektiğini ifade eden kriterdir.

*Kopenhag kriterleri daha sonra, **1997 Lüksemburg Zirvesi**'yle Türkiye için de geçerli hâle gelmiştir.

*__Avrupa bütünleşmesinin ivmesinin korunmasında;__ Avrupa Birliği'nin yeni üyeleri hazmetme (absorbe etme) kapasitesi hem Avrupa Birliği'nin hem de aday devletin genel çıkarı için önemli bir unsurdur ifadesi kullanılmıştır. Bu paragraftan hareketle Türkiye'nin önüne "**hazmetme kriteri**" **2000**'li yıllarda çıkartılmaya başlanmıştır.

*__Lüksemburg zirve kararları (1997);__ "Güçlendirilmiş Katılım Öncesi Strateji" başlığını taşıyan Orta ve Doğu Avrupa devletleri için genişleme politikası altında yeni araçlar belirlemiştir. Bu araçlardan ilki "Katılım Ortaklığı"dır. Lüksemburg Zirve Kararları ile Avrupa Konferansı adı verilen yeni bir kurumsal yapı tanımlanmıştır.

*__Avrupa Konferansı;__ Üye ülkelerle Avrupa Birliği'ne katılmak isteyen ülkeleri bir araya getiren, genişleme politikasına önemli bir biçimde aracılık eden ve Lüksemburg Zirve Kararları'yla tanımlanan kurumsal yapıdır.

*__Zirve Kararları Avrupa Konferansı başlığı altında şu koşulları ortaya koymuştur;__

- Aday ülkeler barış, güvenlik, iyi komşuluk için ortak taahhütte bulunmalı.

- Aday ülkeler Avrupa Birliği'ni kuran ilkelere, sınırların bütünlüğü ve dokunulmazlığına, uluslararası hukukun temel ilkelerine saygı göstermeleri.
- Aday ülkeler Lahey Uluslararası Adalet Divanının yargı yolunu kullanarak, toprak uyuşmazlıklarını barışcıl yollardan çözümüne bağlı kalmalıdırlar.

*__Helsinki Zirvesi (1999);__ Tam üyelik için aday ülke sayısını, Türkiye'yi de dahil edecek biçimde 13 olarak belirlemiştir.

*__Helsinki Zirvesi Kararları'nda;__ Avrupa Konseyi, Komisyondan Türkiye için de bir "__katılım öncesi strateji__" hazırlamasını istemiştir. Helsinki Zirvesi Türkiye için Katılım Ortaklığı Belgesi ve Çerçeve Tüzük hazırlamasının önünü açmıştır. **Türkiye'nin siyasi olarak üyeliğe hazırlanmasını hefef alan süreç bu zirveyle birlikte başlamıştır**.

*__Katılım Ortaklığı Belgesi;__ Türkiye'nin katılım sürecinde yerine getirmesi gereken kısa ve orta vadeli öncelikleri ve yükümlülükleri saptayan belgedir. **Türkiye için ilk Katılım Ortaklığı Belgesi 2001 yılında kabul edilmiştir.**

*__Katılım Ortaklığı Belgesi'nin kısa ve orta vadeli hedeflerinin siyasal kriterleri ışığında Türk hukuk sistemi içinde yapılması gereken değişiklikler şöyle sıralanmıştır;__

- İdam cezasının kaldırılması.
- DGM'lerin kaldırılması.
- Ana dilde yayın.
- Ana dilin öğretilmesi.
- Ana dilde eğitim.
- İfade özgürlüğü.
- Sendika hakları.
- Yargı reformu.
- İşkence ve kötü muamele.
- Sivil – Asker ilişkileri.

*Türk Hükümetleri Helsinki Zirvesi'nden beri devam eden bu süreçte öngörülen siyasi dönüşümün çoğunluğunu yaşama geçirmiştir. Bunun sonucunda ise Türkiye ile **3 Ekim 2005** tarihinden itibaren **tam üyelik (katılım)** müzakereleri başlamıştır.

*__Avrupa Tek Senedi;__ Yürürlüğe girmesiyle ve koyduğu hedefler doğruldusunda Topluluk değişim sürecine girmiş, siyasi uyumunu geliştirmek, ekonomik ve parasal birlik alanında ilerleyim iç pazarını tamamlama çabasına girmiştir.

*__Avrupa Birliği'nin aday ülkelere uyguladığı kriterlerini zaman içinde değiştirmesinin temel nedenleri;__

- Uluslararası sistemin yapısal değişimi.
- Avrupa bütünleşme sürecinin giderek derinleşmesi.
- Avrupa Birliği'nin değişen koşulları.
- Katılma sürecine giren devletlerin taşıdığı farklı nitelikler.

6. **ÜNİTE**

*__Avrupa Ekonomik Topluluğu__'nu oluşturan **Roma Anlaşması**'nın **3/C maddesi**, ortak bir pazar kurulmasını kolaylaştırmak amacıyla "üye ülkeler arasında **malların**, **işçilerin (kişilerin), hizmetlerin** ve **sermaye**'nin serbest dolaşımının önündeki engellerin kaldırılmasını" hükme bağlamıştır.

*__Serbest dolaşım;__ AB hukukuna göre dört temel haktan oluşmaktadır. Bunlar; açık işlere başvuru hakkı, iş bulabilmek için Topluluk içinde seyahat hakkı, işin yapıldığı ülkede oturma (ikamet) hakkı ile işin sona ermesinden sonra veya emeklilik durumunda o ülkede oturma hakkıdır.

*__AB ülkelerinde ikamet ve çalışma hakkı;__ Malların, sermayenin, hizmetlerin ve kişilerin serbest dolaşımının mevcut olduğu Avrupa Tek Pazarı'nın temel unsurudur. Çalışma hakkı (istihdam) diğer üye ülkelerde; iş arama, bu amaçla ikamet ve kalma, aile üyeleriyle bir araya gelme haklarını içermektedir.

*Toplulukta işçilerin ve ailelerin serbest dolaşımını temel bir hak olarak ortaya koyan anlaşma **Roma Anlaşması**'dır.

*__İşçilerin serbest dolaşımı;__ Bireylerin iş olanaklarını geliştirmesine ve iş verenlerin ihtiyaç duyduğu kişileri işe almasına izin verir.

*__Serbest dolaşım ile ilgili mevzuat;__ Mesleki niteliklerin tanınması, vatandaş hakları, işçilerin serbest dolaşımı ve sosal güvenlik politikalarının koordinasyonuna ait hükümleri kapsar.

*__Çalışma hakkı (İstihdam);__ Öteki üye ülkelerde iş arama, bu amaçla ikamet ve kalma, aile üyeleri ile bir araya gelme haklarını kapsar.

*__Serbest dolaşım ilk olarak;__ Göçmen işçiler ve ailelerine Avrupa iş gücü piyasalarına erişimi sağlamak maksadıyla uygulanmaya başlamıştır. **Avrupa Tek Pazarı'nın 1992 yılında tamamlanmasıyla bireylerin serbest dolaşımı bütün üye ülkelerde işlerlik kazanmıştır.**

*__Serbest dolaşım hakkı;__ İstihdam imkanı, ikamet hakkı ve eşit muamele olmak üzere üç ana unsuru kapsamaktadır.

- **İstihdam İmkanı:** AB vatandaşının herhangi bir başka üye devlette iş arama ve istihdam edilme hakkı vardır.
- **İkamet Hakkı:** İşçilerin ev sahibi ülkede ikamet ve ailesinin bu ülkeye getirme hakkı vardır.

- **Eşit Muamele:** Vatandaşlığa dayalı ayrımcılık yasaklanmıştır.

*__Serbest dolaşım hakkı;__ Kamu kesiminde açık bulunan işler için uygulanmaktadır.
*__Avrupa Birliği'nde serbest dolaşım hakkı;__ Kamu düzeni ve kamu sağlığı nedenlerinden dolayı sınırlanabilir.
*Avrupa Birliği Adalet Divanı **1989** yılında verdiği **Gnoener Davası** ile "**her türlü dil şartının ayrımcı olmaması ve orantılı olması"** gerektiğine hükmetmiştir.
*__Divan işçiyi__, bulunduğu üye devlette asgari ücret için belirlenmiş minimum seviyenin altında olsa bile bir başkasının yönetimi altında gerçek bir işi yüklenmiş olan ve bunun için kendisine bir ödeme yapılan kişi olarak tanımlamıştır.
*__AT Kimlik Kartı;__ Topluluk işçileri için çalışma izin kartı yerine verilmesi öngörülen karttır.
*__AB vatandaşlığı; 1992 yılında Maastricht Anlaşması__ ile kabul edilmiş, **Amsterdam Anlaşması (1997)** ile vatandaşlığın kapsamı genişletilmiştir.
*__AB vatandaşlığı üye ülke vatandaşlarına;__

- Serbest dolaşım ve ikamet hakkı.
- Yerel seçimlerde olduğu gibi Avrupa Parlamentosu'na seçilme ve oy kullanma hakkı.
- Kendi ülkesinin temsil edilmediği üçüncü ülkelerde bulunan diğer AB üyesi ülkenin temsilciliğinden yararlanma hakkı.
- Avrupa Komisyonuna şikayet hakkı, Avrupa Parlamentosu ve Ombudsman'a dilekçe hakkını sağlar.

*__Altı aydır__ bir AB ülkesinde oturan diğer üye ülkelerin vatandaşları, karşılılık ilkesi saklı kalmak ve kendi ülkesinde belediye seçimlerinde oy vermemiş olmak şartıyla, bir AB ülkesinde **belediye seçimlerinde oy kullanabilirler**.
*__Katma Protokol; 1 Ocak 1973__ tarihinde yürürlüğe girmiştir.
*Türkiye ile AB arasında kişilerin serbest dolaşımının sağlanması **Ankara Anlaşması** ile öngörülmüştür. Türkiye AB ilişkilerinde işçilerin serbest dolaşımı, **Meryem Demirel Kararı**'nda da belirtildiği gibi malların serbest dolaşımı gibi değerlendirilmemekte, ikincil bir konumda bulunmaktadır.
*1974 yılından sonra Türk iş gücünün en yoğun bulunduğu **Almanya**, ülkesine dönecek yabancı işçileri teşvik amacıyla "**toplu para ödemesi**" uygulamasına başlamıştır.
*1983 yılında Almanya Hükümet Programı'nda, Almanya'da bulunan Türklerin sayısının yarı yarıya indirilmesi hedeflenmiş ve bu

alanda **Türk işçilerin serbest dolaşımına sınırlamalar getirilmeye** başlanmıştır.
*__Türk işçilerin__ serbest dolaşım hakkından faydalanmalarının ana şartı "**işçi statüsü**"dür. İkinci şart ise; işçinin ev sahibi ülkede düzenli bir **iş gücü pazarı**'na dahil olmasıdır.
*__Katılım Anlaşmaları;__ 1994'ten sonra AB'ye üyelik başvurusunda bulunan **8 MDA**ülkesi, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Malta ile **14 Nisan 2003**'te **Atina**'da imzalanmıştır. **Türkiye, Bulgaristan ve Romanya aday olup da üye olamamışlardır**.
*Katılım anlaşması sonrasında alınan kararlarla **Malta** için Avrupa Birliği ülkelerinden gelecek işçi girişlerine karşı **yedi yıllık deregasyon** tanınmıştır.
*__MERYEM DEMİREL KARARI;__ AB Adalet Divanının Türk işçilerinin serbest dolaşımı ile ilgili olarak aldığı ilk karar, Meryem Demirel Kararı'dır.
*__SALİH SEVİNCE KARARI;__ Adalet Divanı, Hollanda'da yaşayan bir Türk işçisinin ikamet izninin bu ülke makamlarınca iptal edilmesi üzerine, konu ile ilgili ikinci önemli kararını almıştır. Salih Zeki Sevince isimli Türk işçisi, Hollanda'da çalışan bir Türk'le evlendikten 9 ay sonra boşanmıştır. Evliliği süresince Hollanda'da çalışan Salih'e Yabancılar Dairesi 11 Eylül 1980'de, 22 Şubat 1979'dan 24 Ocak 1980'e kadar geçerli olmak üzere verilen oturma iznini uzatmayacağını bildirmiştir. Bunun üzerine Sevince, 1979 Ağustos ayında ikamet iznini aldığı Hollanda makamlarına 1980 Eylül ayında yeniden başvurmuştur. Fakat bu istek, iznin verilmesi için gereken aile düzeni ortadan kalktığı için reddedilmiştir. **Avrupa Birliği Adalet Divanı, Ortaklık Konseyi Kararlarını Salih Sevince Kararı ile yorumlamayı kendi yetki alanına dahil etmiştir**.
*__KAZIM KUŞ KARARI;__ Türk işçilerinin AB üyesi ülkelerde ikamet ve çalışmaları ile ilgili üçüncü karar Kazım Kuş davasında verilmiştir. **16 Aralık 1992** tarihli, C-237/91 sayılı Karar'da, 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'na dayanarak AT üyesi bir ülkede yasal olarak bir yıl çalışan bir Türk işçisinin aynı işveren yanında çalışma şartıyla, çalışma izniyle birlikte oturma **(ikamet)** iznini de uzattırma hakkına sahip olduğu doğrulanmıştır.
*__SEMRA SÜRÜL KARARI;__ Türk işçilerinin **sosyal güvenlik hakları** ile ilgili olarak Adalet Divanı Semra Sürül hakkında **4 Mayıs 1999** tarih ve C-262/96 sayılı Karar'ın da AB ülkelerinde yaşayan Türklere uygulanan ayrımcılığa son verilmesini kararlaştırmıştır. Sürül Kararı sonucunda AB'de ilk defa "**muamele eşitliği ilkesi**"

gündeme gelmiştir. Bu bakımdan Karar, Türk işçileri açısından bir ilktir.
*__Standstill İlkesi;__ Mevcut durumun daha kötüye götürülmememsi anlamına gelir. Sözleşme taraflarının, aralarında yerleşme hakkı ve hizmetlerin serbest edinimine yeni kısıtlamalar koymaktan kaçınmalarına ilişkin ilkedir. **Albülnasır Savaş Kararı**'nda söz konusu ilkeden bahsedilmiştir.
*__ABDÜLNASIR SAVAŞ KARARI;__ ABAD, Katma Protokol (KP)'ün 41'nci maddesiyle ilgili olarak **11 Mayıs 2000** tarih ve C-37/98 sayılı Savaş Kararı'nda, Katma Protokol'ün doğrudan uygulanamayacağını savunanlarının savlarını geçersiz kılmıştır.
*__EREN ATABAY / NADİ ŞAHİN KARARI;__ Eren Atabay/Nadi Şahin Kararı (21 Ekim 2003 tarih ve C -317/01 ve C -369/01 sayılı) ile Divan, daha önceki kararları paralelinde ve Türkiye ile imzalanmış Katma Protokol ile Ortaklık Konseyi Kararı'nın geçerliliğini dikkate alarak "**hakların geriye doğru kötüleşmemesi ilkesini**" (**standstill**) bir defa daha onaylamıştır.
*__VELİ TÜM / MEHMET DARI KARARI;__ İki Türk vatandaşının (Veli Tüm ve Mehmet Darı) Birleşik Krallık'a **(İngiltere)** sığınmacı olarak girdikten sonra Birleşik Krallık göçmen otoritelerine iş kurmak üzere yaptıkları başvuruların ilgili mercilerce reddedilmesi sonucunda açılan davada **(yerleşme hakkı)** idare mahkemesi, Tüm ve Darı'nın lehine karar vermiştir. İçişleri Bakanlığının davayı temyize götürmesi üzerine konu Lordlar Kamarası'na taşınmıştır.
*__MÜNİH İDARE MAHKEMESİNİN 10 ŞUBAT 2011 KARARI;__ Münih İdari Mahkemesi **10 Şubat 2011** tarihinde turistik gezi amacıyla Almanya'ya gelen Türklerin vizeden muaf olduğunu onaylamıştır. **Mahkeme, akraba ziyaretlerini bu kararın dışında tutmuştur.**
*__Hollanda Danıştayı'nın verdiği Cahit Yılmaz Kararı'yla;__ Türk iş adamları ile hizmet sunucularına vize uygulanmayacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla Türk işletme sahipleri bu firmaların çalışanlarının hizmet sunmak amacıyla **3 aydan daha kısa bir süreliğine gelmeleri halinde ülkeye vizesiz girme olanağı ortaya çıkmıştır**. Hollanda bu karar dahilinde Türkiye'deki işletme sahipleri ve bu işletmelerde çalışanlar için "**vize muafiyetini**" yürürlüğe koyan ilk Avrupa Birliği üyesi ülkesi olmuştur.
*__Schengen Vizesi;__ Avrupa Birliği'nde vize konusunda toplu bir düzenleme yapmak amacıyla oluşturulmuş anlaşmadır.
*__Schengen I Anlaşması; 14 Haziran 1985__ tarihinde Lüksemburg'un Schengen kasabasında Fransa, Batı Almanya ve

Benelüks ülkeleri arasında imzalanmıştır. **Amacı**, **taraf ülkeler arasında tüm kara, deniz ve hava alanlarındaki sınır denetimlerini kaldırmak, sığınma ve vize politikalarına ortak bir yaklaşım yoluyla üye devletlerin dış sınırlarındaki vize denetimlerinin koordinasyonunu sağlamaktır.**

*__19 Haziran 1990__'da imzalanan **Schengen Anlaşması Uygulama Konvansiyonu**ile birlikte anlaşma uygulamaya girmiştir.

*__Schengen II Anlaşması; Portekiz__ ve **İspanya**'nın da anlaşmaya ortak olmasıyla **26 Mart 1995**'te yürürlüğe girmiştir.

*__Norveç__ ve **İzlanda** Avrupa Birliği'ne üye olmamalarına rağmen Schengen Anlaşması'na taraftır.

*__Schengen sınırlar kodu__; Devlet politikasına ve iç güvenliğe ciddi tehdit gerekçesiyle, üye ülkelerin istisnai ve geçici olarak sınır kontrollerine başvuralabileceğini öngören bir tutumdur.

*__2012__ yılı itibariyle Schengen düzenlemelerine taraf ülke sayısı **26 tane**'dir.

*__Türk Vatandaşlarının Serbes Dolaşımına Getirilen Hukuk Dışı Vize Engelei;__

- Türk iş gücünün serbest dolaşımın gerçekleştirilmesine engel olan ve yasal olmayan mühim bir uygulama, AB ülkelerinin Türk vatandaşlarından 1980 Ekim ayından itibaren vize istemeleridir.
- **Yunanistan, Türkiye'ye vize uygulamaya başlayan ilk Topluluk ülkesidir**. Daha üye olmadan 24 Nisan 1965'te Türkiye'ye vize uygulamaya başlamıştır.
- Almanya ve Fransa 5 Ekim 1980, BENELÜKS ülkeleri ise 1 Kasım 1980'den itibaren Türkiye'ye vize uygulamıştır.
- Türk vatandaşlarına uygulanan vizenin hukuksuzluğunu, **Vizesiz Avrupa**Raposunda **Dr.Wolfgang Voegeli** ortaya koymuştur.
- Türkler için vizesiz Avrupa düşüncesi, ABAD'nın 11 Mayıs 2000 tarihli Abdülnasır Savaş Kararı'yla gündeme gelmiştir.
- Türk vatandaşlarına serbest giriş hakkı tanınmasına dair yapılacak en etkili mücadele; AB'nin işleyişine dair anlaşmanın 258. Maddesinin ihlal edilmesinden ötürü ortaya çıkan kayıp ve hasar tazminatı için ülkeye dava açmaktır.
- AB Türkiye'ye karşı BOBON Kriterleri gibi ayrımcılık öngören kriterleri uygulamaktan vazgeçmeli, imza attığı uluslararası hukuk belgelerine sadık kalmalı ve ABAD kararlarının üye ülkelerce uygulanmasını hızlandırmalıdır.

*__BOBON Kriterleri;__ BO: Bizden Olanlar, BON: Bizden OlmayaNlar olarak açıklanan kriterdir.
*__2011 İlerleme Raporu;__ Avrupa Birliği ile müzakerelerde ikinci başlık olan işçilerin serbest dolaşımı alanında yapılan "__İşçilerin serbest dolaşımı alanında çok az ilerleme kaydedilmiştir. Bu alandaki Avrupa Birliği müktesebatını uygulayamaya yönelik hazırlıklar erken aşamadadır.__" değerlendirmesi bu raporda sunulmuştur.
*__Nordik Pasaport Birliği'ne üye olan ülkeler;__ Norveç, Finlandiya, İsveç, Danimarka ve İzlanda'dır.

7.ÜNİTE
*__AB'nin bütünleşme süreci;__ Genişleme, Derinleşme ve Yaygınlaşma olmak üzere üç temel boyutta yürütülmektedir.
*__Hırvatistan__ 2013 yılında AB'ye üye olmuştur. Böylece üye sayısı 28'e yükselmiştir.
*2013 yılı içinde toplam __28__ ülke Avrupa Birliğine girmiştir. Birliğin ilk genişlemesi __1973__ yılında gerçekleşmiştir. İlk Genişlemede birliğe katılan ülkeler __İngiltere__, __Danimarka__ ve __İrlanda'__dır.
*Birliğe 1981'de __Yunanistan__, 1986'da __İspanya__ ve __Portekiz__, 1995'te ise __Finlandiya__, __Avusturya__ ve __İsveç__'te üye olarak kabul edilmişlerdir.
*Avrupa Birliği'ne yeni üyelerin kabulüyle ilgili ilk yasal değişiklik __7 Şubat 1992__'de imzalanan __Avrupa Birliği Anlaşması__'yla __(Maastricht Antlaşması)__ yapılmıştır.
*__Türkiye__ ve __Hırvatistan__ için üyelik müzakereleri __2005__ yılında başlamıştır ve toplam __35 adet__ müzakere başlığı belirlenmiştir.
*Müzakereler Konsey bünyesindeki Daimi Temsilciler Komitesi (COREPER) ile aday ülkenin belirleyeceği Müzakere Heyeti arasında yürütülür.
*__Müzakere Çerçeve Belgesi;__ Müzakerelerin hangi esaslar üzerinden yürütüleceğinin belirtildiği, müzakarelerin başlamasından önceki son aşamayı oluşturan belgedir.
*__Topluluk Müktesebatı;__ AB'nin __mevzuat bütünü__ olarak adlandırılır.
*__COREPER (Daimi Temsilciler Komitesi);__ Aday ülkenin belirleyeceği müzakere heyeti ile üyelik müzakerelerinin yürütülmesi için Konsey bünseyinde yer alan organdır. AB üyesi ülkelerin AB nezdindeki daimi temsilcilerinden (büyükelçiler) oluşan COREPER, AB Bakanlar Konseyinin gündeminde yer alan konuların hazırlanmasına yardımcı olur. Komisyonun hazırladığı yasa teklifleri ve tavsiyeler

öncelikle COREPER tarafından ele alınır, daha sonra ilgili Bakanlar Konseyinde gündem maddesi teşkil eder.
*__Genişleme boyutu;__ AB'nin bütünleşme sürecinin en somut ve en çok görünen, bundan ötürü de kitleler tarafından en çok bilinen ve en çok tartışılan yönüdür.
*__Genişleme Strateji Belgesi; Avrupa Komisyonu__'nun her yıl ilerleme raporlarıyla beraber açıkladığı, Komisyonun Birlik'in genişlemesi hakkında bir yıllık dönemi kapsayan görüş ve düşüncelerini ifade eden belgedir.
*__AB'nin Genişleme Strateji'si üç temel ilkeye dayanmaktadır;__

- Konsolidasyon (consolidation)
- Koşulluluk (conditionality)
- İletişim (communication)

*__Konsolidasyon ilkesine göre;__ Komisyon, dikkatli ve planlı şekilde yürütülen katılım sürecinin Avrupa projesine olumlu katkıda bulunduğunu dile getirmektedir.
*__Koşulluluk ilkesine göre;__ Birlik, üyeliğe ilişkin benimsediği kriterlerin aday ülkeler tarafından yerine getirilmesini talep etmekte titiz davranmalı ancak ilerlemeyi ödüllendirmekte de aynı derecede adil olmalıdır.
*__İletişim ilkesine göre__; Genişleme politikasının sürdürülmesi için geniş halk desteği sağlamak elzemdir.
*__Genişleme Strateji Belgeleri;__ Avrupa Komisyonu'nun her yıl (__genellikle Ekim ya da Kasım aylarında__) ilerleme raporlarıyla birlikte açıkladığı Genişleme Stratejisi Belgesi, Komisyonun Birliğin genişlemesi hakkındaki bir yıllık dönemi kapsayan görüş ve düşüncelerini içeren bir belgedir.
*__1. Genişleme Stratejisi Belgesi – 2005;__ 9 Kasım 2005'te çıkartılmıştır. Mevcut genişleme gündeminin Balkanları ve Türkiye'yi İçerdiği ancak AB'nin birçok ülkeyi aynı anda üye olarak kabul etmeyi öngörmediği belirtilmiştir.
*__2. Genişleme Stratejisi Belgesi – 2006;__ 8 Kasım 2006'da açıklanmıştır. AB'nin mevcut stratejisi çerçevesinde Birlik'in etkin bir şekilde işlemesi, beşinci genişlemeden ders alınması, genişlemeye ait sorunların ele alınması, aday ülkelere üyelik sürecinde destek olunması ve genişlemenin devamı için kamuoyuna desteğinin sağlanması ana hatlarıyla ortaya koyulmuştur.
*__3. Genişleme Stratejisi Belgesi – 2007;__ 6 Kasım 2007'de açıklanmıştır. Türkiye'den, Ortaklık Anlaşması'na __Ek Protokol__'ün bütün AB üyesi ülkelere ayrım gözetmeksizin ve tam olarak uygulanması beklenmiştir.

*__Ek Protokol;__ AB – Türkiye ilişkilerinin hukuki temelini meydana getiren **1963** tarihli **Ankara Anlaşması**'nı, 1 Mayıs 2004'te AB üyesi olan 10 ülkeyi kapsayacak biçimde genişleten nitelikte bir metindir.
*__4. Genişleme Stratejisi Belgesi – 2008-2009;__ 5 Kasım 2008 tarihinde açıklanmıştır. Yargı reformunun sürdürülmesi gerektiğinden bahsedilmiştir.
*__5. Genişleme Stratejisi Belgesi – 2009-2010;__ 14 Ekim 2009'da açıklanmıştır. Türkiye, AB'ye katılım sürecine dair taahhüdünü beyan etmeyi sürdürmüştür.
*__6. Genişleme Stratejisi Belgesi – 2010-2011;__ 9 Kasım 2010 tarihinde Komisyon tarafından açıklanmıştır. Yeni bir sivil anayasanın Türkiye demokrasisini güçlendireceği belirtilmiştir.
*__7. Genişleme Stratejisi Belgesi – 2011-2012;__ 12 Ekim 2011 tarihinde açıklanmıştır. Türkiye'nin ekonomisini, bölgesel rolü ve AB'nin dış politika ve enerji güvenliğine katkısı nedeniyle Türkiye'nin AB açısından önemi tespit edilmiştir.
*__AB'nin tüm adaylar için uygulamaya karar verdiği katılım öncesi strateji şu başlıklardan meydana gelmektedir;__

- AB Antlaşmaları
- Katılım Ortaklığı Belgeleri
- Ulusal Programlar
- Katılım Öncesi Finansal Yardımlar (PHARE, ISPA, SAPARD)
- Topluluk Program ve Ajanslarına Katılım

*__PHARE;__ AB'ye aday olmak isteyen Merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerinde komünist sistemin yıkılmasının ardından, bu ülkelerin ekonomilerini tekrar yapılandırma çabalarını desteklemek için **ilk kez 1989 yılında oluşturulmuş** finansal yardımdır.
*Aday ülkelerin üyeliğe giden yolda katılım öncesi stratejileri arasında en önemlisi **Katılım Ortaklığı Belgesi**'dir.
*__Müzakereler__, Hükümetler Arası Konferans'ın (**HAK**) toplanmasıyla başlatılır.
*__Katılım Ortaklığı Belgesi (KOB);__ Adaylık başvurusu kabul edilen aday ülkeler Komisyon tarafından hazırlanan, üyeliğe giden süreçte kısa ve orta vadede ne yapılması gerektiğini gösteren, bir anlamda yol haritası olarak nitelendirilen belgedir. KOB, Konsey tarafından onaylandıktan sonra AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmaktadır.
*__Ombudsmanlık;__ Kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında yaşanan problemler hakkındaki şikayetleri alan, bu konularda araştırmalar yapan ve problemleri çözmekte görevlendirilmiş bağımsız bir kamu otoritesidir. Kamu denetçisi olarak da adlandırılır.

*__Ulusal Program;__ Aday ülkelerin Katılım Ortaklığı Belgesi'ne karşılık olarak hazırladıkları, adaylık sürecinde kısa ve orta vadede gerçekleştirilecekleri bütün çalışmaları detaylı bir takvim ve mali kaynaklarla ortaya koyan programdır. **Üye ülkeler hazırlar**.
*"**Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı**" **19 Mart 2001** tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır.
*__Türkiye'ye resmi adaylık statüsü;__ 10 – 11 Aralık 1999 yılında Helsinki'de gerçekleştirilen Avrupa Konseyi Zirve Toplantısı'nda verilmiştir.
*__Türkiye;__ 24 Temmuz 2008'de ikinci ve 31 Aralık 2008'de ise üçüncü ulusal programını açıklamıştır.
*__İlk Ulusal Program'da;__ Siyasi ve idari yapının reformlarına ait çalışmaların 2001 yılında hızlandırılacağı, demokrasi ve insan hakları alanlarındaki reform sürecinde öncelikle Anayasa'nı' gözden geçirileceği ve Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmaları düzenli bir biçimde değerlendirileceği yer almıştır.
*__İkinci Ulusan Program ise;__ Altı ana bölümden oluşan ikinci ulusal programda yer alan hususlar ile VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı arasında uyum sağlanmıştır.
*__Üçüncü Ulusal Program ise;__ Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde dört ana başlıkta (giriş, siyasi kriterler, ekonomik kriterler ve üyelik yükümlülüklerini üstlenme yeteneği) gerçekleştirilmesi beklenen çalışmaları kapsar.
*__İlerleme Raporları;__

- Gündem 2000'in genişleme açısındanberaberinde getirdiği en önemli yeniliklerden birisi de, aday ülkelerin müzakere süreci bitinceye kadar Kopenhag Kriterleri'ni hangi ölçüde karşıladığını tespit etmek amacı ile Komisyonun İlerleme Raporları yayımlamaya başlamasıdır.
- İlerleme Raporları, aday ülkenin Kopenhag Kriterleri'ni karşılama sürecinde yararlanabileceği bir rehber özelliği taşır.
- Türkiye'ye ilişkin ilk ilerleme raporu ve diğer aday ülkelere ait ilerleme raporları, Ekim 1998 yılında Avrupa Birliği Konseyine sunulmuştur.
- **Türkiye için 1998 yılında yayımlanan ilk ilerleme raporu'**ndan, 2012(Dahil) yılına kadar toplam 15 adet ilerleme raporu yayımlanmıştır.

*__1998 İlerleme Raporu__;

- Komisyon tarafından açıklanan Türkiye'ye ait **ilk ilerleme raporu**'dur.

- DGM’lerin yapısı ve işleyişi eleştirilmiştir.
- Türkiye’nin demokratik yapısı ve MGK’nın konumu sorgulanmıştır.
- İşkence olaylarına değinilmiş.
- Kıbrıs Sorunu’nda adil bir çözüm bulunması gerektiği vurgulanmıştır.
- Türkiye, Kopenhag siyesi kriterleri açısından en ağır eleştirilere tabi tutulmuştur.

*__1999 İlerleme Raporu;__

- Konsey, Türkiye’nin Kopenhag Kriterleri’ni hala karşılamadığını ifade etmiştir.
- Komisyon bu raporda, Konseye artık Türkiye’nin aday ülke ilan edilmesini tavsiye etmiştir.

*__2004 İlerleme Raporu;__

- Türkiye ile müzakerelere başlanabileceği sonucuna ulaşmaktadır.
- Ocak 2004’te ölüm cezası **(idam)** her koşulda kaldırılmıştır.
- Ağustos 2004’te MGK Genel Sekreterliği’ne ilk kez bir **sivil** atanmıştır.
- **Sivil – Asker** ilişkileri uyumlu hale getirilmiştir.

*__2011 İlerleme Raporu;__

- Yargı alanında ilerlemeler kaydedilmiştir.
- Kıbrıs konusunda Türkiye hala yükümlülüklerini yerine getirememiştir.
- Avrupa Konseyi üyeleri arasında en yüksek seçim barajına (**%10**) Türkiye sahiptir.
- Basın özgürlüğü, İfade özgürlüğü, Hukukun üstünlüğü ve Yargının işleyişine bolca yer verilmiştir.

*__2012 İlerleme Raporu;__

- Siyasi reformlar.
- AB hukukuna uyum, vize, göç, enerji ve terörle mücadele konuları ele alınmıştır.
- Kadına yönelik şiddetin önelenmesi.
- Kamu görevlileri için toplu sözleşme hakkı.
- Ombudsman kurumuna dair yapılan düzenlemeler raporun olumlu yönlerini oluşturmaktadır.
- Raporda Türkiye’nin ekonomik performansından övgüyle bahsedilmiştir.
- %10’luk seçim barajı, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı açısından da Türkiye eleştirilmiştir.

8.ÜNİTE

*__Ortak Üyelik;__ AB'ye tam üyelik statüsünün dışında, AB ile ortak üye ülke arasında ileri ekonomik ve siyasi bütünleşmenin sağlandığı bir statüdür.

- 12 Eylül 1963'te Türkiye ile AET arasında bir ortaklık yaratan "**Ankara Anlaşması**" imzalanmıştır.
- **Ankara Anlaşması'nda ortak üyelik için;** Hazırlık, geçiş ve son dönem olmak üzere üç dönem öngörülmüştür.

*__Hazırlık dönemi;__ Ankara Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği 1 Aralık 1964 tarihinde başlayıp, 31 Aralık 1972 tarihinde sona eren hazırlık döneminde Türkiye ekonomisinin "**Gümrük Birliği**"ne hazırlanması öngörülmüştür.

*__Geçiş dönemi;__ 1 Ocak 1973'te başlayan geçiş dönemi Türkiye'nin gümrük birliği yükümlülüklerini üstleneceği dönemdir. Geçiş döneminde Türkiye, 14 Nisan 1987 yılında AB'ye tam üyelik başvurusunda bulunmuştur.

*__Son dönem;__ 1 Ocak 1996 tarihinde son döneme girilmiştir. Türkiye'nin bu dönemden beklentisi; AB'nin Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ile başlattığı beşinci genişleme sürecine katılmaktır.

*__Türkiye İçin Avrupa Stratejisi;__ Türkiye, 1997 Lüksemburg Zirve Toplantısı'nda sunulmuş olan, tam üyeliğe alternatif olarak geliştirilen stratejidir. Türkiye için Avrupa Stratejisi, Türkiye ile AB arasındaki gümrük birliğinin derinleştirilmesi ve genişletilmesi esasına dayanmaktadır.

- Helsinki Zirve Toplantısı'nda Türkiye tam üye adayı olarak edilmiş.
- 2004 Brüksel Zirve Toplantısı'nda Türkiye'nin Kopenhag Siyasi Kriterleri'ni yerine getirdiği açıklanmış ve Türkiye ile tam üyelik müzakereleri 3 Ekim 2005 yılında başlatılmıştır.
- Tam üyelik müzakereleri ucu açık müzakerelerdir. AB Türkiye'deki reform sürecini memnuniyetle karşılamıştır. Komşu ülkerlerle olan sorunlara **Uluslararası Adalet Divanı**'nda çözüm aranacaktır.

*__Ucu açık müzakere;__ Tam üyelik müzakerelerinin tam üyelikle sonuçlanacağının kesin olmadığı müzakerelerdir.

*__Ekonomik ve Parasal Birliğin Esasları;__

- AB'nin para politikası; **Avrupa Birliği Merkez Bankası** ve **Merkez Bankaları Sistemi** tarafından yürütülür.
- AB'nin Ekonomik ve Parasal Birlik uygulamasının eksik yönü; **Ortak bir maliye politikasının olmamasıdır**.
- Para Birliği'nin iki temel bileşeni; **Döviz kuru birliği** ve **sermaye piyasası** bütünleşmesidir.

*__Ekonomik ve Parasal Birliğin Fayda ve Maliyeti;__
*__Faydalar;__

- Üye ülkelerin döviz rezervlerinin ortak bir havuzda toplanması.
- Dövize olan ihtiyaç azalacaktır.
- Dolara olan bağımlılık azalacaktır.
- Finansal yönetim maliyetleri azalacaktır.

*__Frankel ve Rose'a göre;__ Para birliği birlik içi ticareti, diğer ülkeler ile ticaretin azalması pahasına arttırmaktadır.
*__Maliyeti;__

- Ülkeler ulusal paralarından vazgeçerek, ulusal para politikalarını bağımsız olarak yürütme imkanını ortadan kaldırır.
- Para birliğine üye olan ülkenin ulusal merkez bankasının para politikası üzerinde olan yetki ve gücü elinden alınır.
- Para birliğinin maliyeti; **Mundell**, **McKinnon** ve **Kenen** tarafından ortaya atılan optimum para alanları teorisi ile tartışılmaktadır.

*__Optimum para alanları teorisi;__ Bir ülkenin para birliğine üye olması halinde ulusal para politikası ve döviz kurları üzerindeki bağımsızlığını kaybetmesi sebebiyle meydana gelen maliyetleri analiz eden teoridir.
*__Bretton Woods Sistemi;__ İkinci Dünya Savaşı sonrasında oluşturulan, özünde ABD dolarına bağlı sabit kur sistemi olan fakat gerektiğinde küçük kur ayarlamalarına izin veren para sistemidir. Bretton Woods Sistemi, 1970'li yılların başlarında terk edilmiştir.

- 1969 yılında The Hague Zirve Toplantısın'nda aşamalı bir şekilde Ekonomik ve Parasal Birlik meydana getirme kararı alınmıştır.

*__Werner Raporu;__ 1971 yılında kabul edilen, Ekonomik ve Parasal Birliğin esaslarını ve aşamalarını içeren rapordur.

- Malların, hizmetlerin, kişilerin ve sermayenin serbest dolaşımının sağlanması.
- Tek bir para birimi oluşturulması.
- Ekonomi politikasının AB seviyesinde yürütülmesidir.

*Ancak aynı dönemde yaşanan petrol krizi ve bazı ülkelerin tam üyeliklerinin yaratmış olduğu maliyet ve yükler nedeniyle Ekonomik ve Parasal Birlik gerçekleştirilememiş, onun yerine **Avrupa para sistemi** hayata geçirilmiştir.

- 1990'lı yıllara gelindiğinde ise AB tekrar Ekonomik ve Parasal Birlik hedefini gündeme getirmiş ve 1992 yılında Maastricht Anlaşması imzalanmıştır.

- Avrupa Merkez Bankaları sistemi oluşturulmuş ve **Avrupa Merkez Bankası 1998 yılında Frankfurt'ta faaliyete geçmiştir.**
- 2012 yılında tam 27 AB üyesi ülkenin 17 tanesi "**Euro Bölgesi**"ndedir.

*AB ekonomisini derinden etkileyen kriz, 2007 yılında ABD'de başlayan ve hemen diğer ülkelere de yayılan ekonomik krizdir.
*Euro Bölgesi ekonomisinde **%4.1** oranında küçülme yaşanmıştır.
*Yunanistan, İspanya ve İrlanda ülkeleri iflas riski taşıma boyutuna gelmiştir.
*2010 yılında IMF kaynaklı ekonomik kurtarma paketi devreye sokulmuştur.
***Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumuna (USAK) göre;**Euronungeleceğine ait üç adet senaryo vardır.

- Euro Bölgesi'nin yapısal sorunları çözememesi ve dağılmasıdır.
- Euro Bölgesi'nin tekrardan yapılandırılmasıdır.
- Euro Bölgesi'nin tekrardan şekillendirilmesidir.

***1 Aralık 2009** yılında yürülüğe giren Lizbon Antlaşması AB'nin **tadil** antlaşmasıdır.
***Lizbon Antlaşması'nda gerçekleştirilen değişiklikler;**

- Daha demokratik ve şeffaf Avrupa
- Daha etkin Avrupa
- Haklar ve değerler, özgürlük, birlik ve güvenlik Avrupası
- Küresel düzeyde bir aktör olarak Avrupa

***Not;** Avrupa Birliği tarihinde ilk defa **Avrupa Birliği üyeliğinden çekilme olasılığı**Lizbon Antlaşması'yla gündeme gelmiştir.
***Not;** Avrupa Birliği'nin Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi **Catherine Ashton**'dur.
*Avrupa Birliği oluşumundan günümüze kadar toplam **beş adet genişleme süreci**olmuştur.
*AB'nin beşinci genişleme sürecine Aralık 1999 Helsinki Zirvesi kararları ile Türkiye de katılmıştır. Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya, Estonya, Letonya, Litvanya, Güney Kıbrıs ve Malta 1 Mayıs 2004 tarihinde AB'ne tam üye olmuştur. Söz konusu on ülkenin tam üyelikleri beşinci genişleme sürecinin ilk dalgasını oluşturmuştur.
*2012 yılı itibarıyla, beşinci genişleme sürecinin üçüncü dalgasında Türkiye'nin yanı sıra, 2005 yılında gerçekleştirdiği tam üyelik başvurusu ile Makedonya, 2008 yılında gerçekleştirdiği tam üyelik başvurusu ile Karadağ ve 2009 yılında gerçekleştirdiği tam üyelik başvurusu ile İzlanda yer almaktadır.

*__Eurobarometer;__ AB’nin düzenli aralıklarla gerçekleştirdiği kamuoyu yoklamalarıdır.

Çalışma soruları

1. Aşağıdakilerden hangisi Avrupa Topluluklarından birisi değildir?
a) Avrupa Konseyi
b) Avrupa Kömür Çelik Topluluğu
c) Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu
d) Avrupa Ekonomik Topluluğu
e) Hiçbiri

2. II. Dünya Savası sonrası Avrupa’da meydana gelen oluşumlar içinde aşağıdakilerden hangisi güvenlik amaçlı kurulan bir örgüttür?
a) Avrupa Kömür Çelik Topluluğu
b) Avrupa Serbest Ticaret Alanı
c) İktisadi İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı
d) Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı
e) Avrupa Konseyi

3. Aşağıdakilerden hangisi Avrupa Savunma Topluluğu’nu ulusal parlamentosunda kabul etmeyerek akim kalmasına neden olan ülkedir?
a) İtalya
b) Fransa
c) Almanya
d) Hollanda
e) Belçika

4. AET ve AAET antlaşmalarının imzalanması ile sonuçlanan sürecin başlangıç noktası olarak ele alınması gereken Konferans aşağıdakilerden hangisidir?
a) Lozan Konferansı
b) Viyana Konferansı
c) Messina Konfeansı
d) Madrid Konferansı
e) Brüksel Konferansı

5. Avrupa bütünleşmesinin fikir babası olarak bilinen Fransız siyaset adamı kimdir?

a) Goerge Marshall

b) Robert Schuman
c) General De Gaulle
d) Jean Monnet
e) Rene Pleven

Cevap Anahtarı:
1a 2.d 3.b 4.c 5.d

1. Avrupa Toplulukları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
a) Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Schuman Planı esas alınarak hazırlanmıştır.
b) Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu ortaya çıkaran antlaşma Roma Antlaşması'dır.
c) Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu genel ekonomik amaçlı bir topluluktur
d) AB'nin temelini Avrupa Toplulukları oluşturmaktadır
e) Topluluklar uluslarüstü bir karakter taşır

2. Avrupa'nın bütünleşmesi yönünde atılan adımlardan olan ve AKÇT, AET, AAET'nin oluşmasına imkan hazırlayan en önemli belge hangisidir?

a) Avrupa Tek Senedi
b) Amsterdam antlaşması
c) Nice antlaşması
d) Schuman bildirgesi
e) Roma Deklarasyonu

3. Aşağıdakilerden hangisi Avrupa Ekonomik Topluluğunun faaliyet alanı kapsamında değildir?

a) Çevre ile ilgili politikalar
b) Taşıma alanında ortak politika
c) Küresel terör örgütleriyle mücadele politikası
d) Kalkınma iş birliği alanında ortak politika
e) Ortak ticaret politikası

4. 1951 yılında imzalanan ve AKTÇ'yi ortaya çıkaran Paris Antlaşması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
a) İlk uluslar-üstü kurum antlaşmasıdır

b) Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Luksemburg arasında imzalanmıştır
c) 50 yıllık bir süre için imzalanmıştır Avrupa Birliği Hukuku

d) Atom enerjisinin barışçı amaçlarla kullanımını geliştirmek için imzalanmıştır
e) Sektörel bir kapsamı vardır

5. Aşağıdakilerden hangisi 1957 yılında imzalanan ve AET'yi ortaya çıkaran Roma Antlaşması çerçevesinde gerçekleşmesi istenen hedeflerden biri

değildir?

a) Dünya ülkelerinde demokratik yönetimler kurma
b) Yüksek düzeyde istihdam ve sosyal güvenlik
c) Kadın erkek eşitliği
d) Anti-enflasyonist ve sürdürülebilir bir büyüme
e) Üyeler arasında bir ortak pazar kurma

Cevap Anahtarı:
1. c 2.d 3.c 4.d 5.a

1. Aşağıdakilerden hangisi ya da hangileri Amsterdam Antlaşması için doğrudur?
I. Antlaşma ile "daha yakın işbirliği" ya da "esneklik" prensibi benimsenmiştir.
II. Antlaşmanın temel amacı Maastricht Antlaşmasında belirtilen 3 sütunlu yapıyı hayata geçirmektir.
III. Antlaşma ile üçüncü sütunda yer alan vize, göç, iltica ve kişilerin serbest dolaşımı ile bağlantılı politikalar birinci sütuna eklenmiştir
IV. Antlaşma ile birlikte Birliğe yeni 3 üye devlet daha kabul edilmiştir
a) I-II
b) I-III-IV
c) I-II-III
d) I-IV
e) IV

2. Başlıca amacı birliği yeni üyeler alarak genişlemeye hazırlamak olan ve birliğin o zamana kadar hiç yaşamadığı en büyük genişlemeye kapı aralamasını sağlayan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

a) Roma Antlaşması
b) Füzyon Antlaşması
c) Maasricht Antlaşması
d) Nice Antlaşması
e) Lizbon Atlaşması

3. Aşağıdakilerin hangisi Avrupa Birliği Antlaşması çerçevesinde AB vatandaşlığının kişilere sağladığı haklardan değildir?

a) Üye ülkeler arasında serbest dolaşım ve bir başka üye ülkeye yerleşme hakkı
b) Bir başka üye ülkede yaşayan kişilere yerel seçimlerde ve Avrupa Parlamentosu seçimlerinde ev sahibi ülke vatandaşlarıyla aynı koşullarda aday olma ve oy kullanma hakkı
c) Üye ülkelerden birine yerleşme ile o ülkede askerlik yapma zorunluluğu Avrupa Birliği Hukuku
d) Toplulukla ilgili olan ve gerçek ve tüzel kişilerin doğrudan etkilendiği durumlarda Avrupa Parlamentosuna ve Ombudsmana başvuru hakkı

e) Üçüncü ülkelerde diğer üye ülkenin diplomatik temsilciliklerinden yararlanma hakkı

4. Subsidarite İlkesi hangi antlaşmayla anayasal anlamda açıkça Avrupa Birliği hukuku içinde kendisine yer bulmuştur?

a) Roma Antlaşması
b) Nice Antlaşması
c) Maastrich Antlaşması
d) Paris Antlaşması
e) Amsterdam Antlaşması

5. Nice Antlaşmasının temel amacı nedir?

a) AB yurttaşlarının haklarını daha iyi korumak
b) Avrupa'nın dünyada daha güçlü konuma gelmesini sağlamak
c) İstihdamı artırmak
d) Üye devletlerin yetkilerini belirlemek
e) Birliğe yeni üyeler alarak genişlemeyi hazırlamak

Cevap Anahtarı:
1. c 2.d 3.c 4.c 5.e

1. Avrupa Birliğine üye olmanın ilk koşulu aşağıdakilerden hangisidir?
a) Ekonomik istikrar
b) Liberal demokrasiye sahip bir yönetim
c) Siyasal istikrar
d) Avrupalı devlet olma
e) Hiçbiri

2. Kopenhag Kriterleri bakımından aşağıdakilerden hangisi en doğrudur?

a) Siyasi, ekonomik ve topluluk mevzuatının benimsenmesi olarak üç ana grupta toplanabilir.
b) Siyasi ekonomik ve hukuki olarak üç ana grupta toplanabilir.
c) Siyasi, hukuki ve politik olarak üç ana grupta toplanabilir.
d) Siyasi ve ekonomik kriterler olarak iki grupta toplanabilir.
e) Siyasi ve hukuki kriterler olarak iki grupta toplanabilir.

3. Avrupa topluluklarının kuruluşundan günümüze kadar geçen zamanda kaç genişleme süreci yaşanmıştır?

a) 1
b) 2
c) 3
d) 4

e) 5

4. Aşağıdaki ülkelerden hangisi AB'ye adaylık süreci içinde olan ülkelerden değildir?

a) Türkiye
b) Sırbistan
c) Ermenistan
d) Bosna-Hersek
e) Makedonya Avrupa Birliği Hukuku

5. Aday ülkeler içinde AB'ye en ilk üye olması muhtemel ülke aşağıdakilerden hangisidir?

a) Arnavutluk
b) Kosova
c) Türkiye
d) Hırvatistan
e) Makedonya

Cevap Anahtarı:
1. d 2.a 3.e 4.c 5.d

1. Aşağıdakilerden hangisi Lizbon Antlaşması ile ilk kez AB'nin asli kurumları arasında yer almıştır?

a) Konsey
b) Komisyon
c) Parlamento
d) Adalet Divanı
e) Avrupa Konseyi (Avrupa Birliği Zirvesi)

2. Aşağıdakilerden hangisi Konseyin görevleri arasında yer almaz?

a) Ekonomik politikaları oluşturmak
b) Topluluğun bütçesini oluşturmak
c) Atamalar yapmak
d) Birliği uluslararası kuruluşlar nezdinde temsil etmek
e) Yasama faaliyetinde bulunmak

3. Komisyon hakkında verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

a) Komisyon birliğin bekçisidir
b) Üye sayısı zamanla değişmektedir
c) Sınırlı konuda yasal düzenleme yapabilir
d) Bakanlar Konseyine karşı sorumludur
e) Yasa teklifi hazırlama tekeline sahiptir

4. AB'ye üye devletlerin devlet veya hükümet başkanları ile AB Komisyon Başkanı'nın katılımıyla belli periyotlarla toplanan AB Kurumu hangisidir?

a) AB Devlet Başkanlığı Konseyi
b) Avrupa Konseyi (Avrupa Birliği Zirvesi)
c) AB Parlamentosu Üst Konseyi
d) Avrupa Adalet Divanı
e) Bakanlar Konseyi Avrupa Birliği Hukuku
Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi 24

5. Avrupa Birliği Adalet Divanı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

a) Adalet Divanı; Adalet Divanı, Genel Mahkeme ve ihtisas mahkemelerinden oluşur.
b) Adalet Divanı, antlaşmaların yorumlanmasında ve uygulanmasında hukuka riayet edilmesini sağlar.
c) Adalet Divanı yargısı birliğin gelişiminde çok önemli rol oynamıştır.
d) Adalet Divanı, her üye devletten bir hâkimden oluşur.
e) Adalet Divanı üye devletlerin ulusal mahkemelerinin temyiz mahkemesi görevi yapar.
Cevap Anahtarı:
1. e 2.d 3.d 4.b 5.e

Avrupa birliği 6. ünite
1. Nice Antlaşması, ülkelerin genişleme sonrası sahip olabileceği üye sayıları ve bu sayının ülkelere göre dağılımını düzenlemiştir. Bu düzenlemeye göre, genişleme ile birlikte, Ekonomik ve Sosyal Konsey üye sayısı, en fazla, kaç olarak belirlenmiştir?
a) 222
b) 250
c) 300
d) 350
e) 400
2. Avrupa Birliği Antlaşması'na göre, Konsey ve Komisyon bir karar almadan önce Ekonomik ve Sosyal Konsey'e danışmak zorunda olmadığı alan aşağıdakilerden hangisidir?

a) Tarım polikası
b) Kişilerin ve hizmetlerin serbest dolaşımı
c) Dolaylı vergilerin harmonizasyonu
d) Çevre
e) Spor
3. Konsey ve Komisyon'a, yerel ve bölgesel konularda danışmanlık hizmeti veren ve AB içindeki yerel ve bölgesel yönetimleri temsil eden bir danışma organı hangisidir?

a) Bölgeler Komitesi
b) İzleme Komitesi
c) Yönetim Komitesi
d) Direktörler Komitesi
e) Avrupa Yatırım bankası
4. Sermaye piyasasına ve kendi öz kaynaklarına başvurmak suretiyle, Ortak Pazar'ın dengeli ve sürekli kalkınmasına yardımcı olmak üzere ATA çerçevesinde kurulan kuruluş hangisidir?
Avrupa Birliği Hukuku Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi 12
a) Dünya Bankası
b) Uluslar arası Para Fonu
c) Avrupa Yatırım Bankası
d) Ekonomik ve Sosyal Komite
e) Bölgeler Komitesi
5. Aşağıdakilerden hangisi Avrupa Yatırım bankası'nın oluşumunda yer almaz?

a) Bakalar Kurulu
b) Bölgeler Komitesi
c) Direktörler Komitesi
d) Yönetim Komitesi
e) İzleme Komitesi
Cevap Anahtarı:
1.d 2.e 3.a 4.c 5.b

1. Aşağıdaki antlaşmalardan hangisi nitelik olarak diğerlerinden farklıdır?
a) Avrupa Kömür Çelik Teşkilatı Antlaşması
b) 7 Şubat 1992 tarihli Maastricht Antlaşması
c) 2 Ekim 1997 tarihli Amsterdam Antlaşması
d) 26 Şubat 2001 tarihli Nice Antlaşması
e) 8 Nisan 1965 tarihli Brüksel Antlaşması
2. Hangisi ortaklık anlaşmalarına bir örnektir?
a) 16 Nisan 2003 tarihli Atina Antlaşması
b) 12 Eylül 1963 tarihli Ankara Anlaşması
c) 8 Nisan 1965 tarihli Brüksel Antlaşması
d) 7 Şubat 1992 tarihli Maastricht Antlaşması
e) 1975 tarihli Lome Sözleşmesi
3. Aşağıdakilerden hangisi ikincil kaynaklar arasında yer almaz?
a) Tüzük
b) Yönerge
c) Teamül
d) Tavsiye
e) Karar
4. Aşağıdakilerden hangisi liste dışı kaynaklara bir örnektir?

a) Birincil kaynaklar
b) İçtihat
c) Tüzük
d) Kurumlar arası mutabakatlar
e) Yönerge

5. Aşağıdakilerden hangisi Lizbon antlaşmasıyla getirilen hukuki enstrümanlardandır?
a) Tüzük
b) İçtihat
c) Ortak Tutum
d) Ortak Strateji
e) Yetki devrine dayanarak çıkarılan tasarruflar
Cevap Anahtarı:
1. a 2.b 3.c 4.d 5.e